

o wymiarach 25×40×25 cm, utrzymując w nim temperaturę 20–24° C. Jako podłoże zastosowano mieszaninę (w nawiasach części wagowe): piasku (1), trocin i wiórów dębowych (3) oraz zaszuszonych i zmielonych fragmentów grzybni *Ganoderma* sp. i *Fistulina* sp. (3). Całość miała głębokość 15 cm. Jeden z rogów terrarium zraszano intensywniej co 2–3 dni, pilnując by utrzymać odpowiednią wilgotność podłoża. Na wierzchu substratu umieszczono kawałki kory służące jako kryjówki dla dorosłych chrząszczy. Wszystkie stadia przyjmowały pokarm w postaci jabłek, suchej kocięj karmy i nadpleśniałego chleba. Pierwsze, wyrosnięte już larwy zaobserwowano około października 2005 roku. Wyniki hodowli są zgodne z obserwacjami BURAKOWSKIEGO (1993: Memorab. zool., **46**: 1-66), który określa czas rozwoju larw na 9–16 miesięcy. Ze względu na wysoki kanibalizm wśród młodszych stadiów, trudno dokładnie ocenić płodność samic. Według ogólnych obserwacji jest to minimum 50 larw – potomstwa jednej samicy, w ciągu 8 miesięcy. Chrząszcze należą do długowiecznych, stwierdzono, że mogą przetrwać w hodowli ponad 10 lat (BURAKOWSKI 1993: *ibid.*). Zarówno prostota hodowli jak i duża wytrzymałość chrząszczy na głód i brak wody, mogą przyczynić się do łatwego wspomaganie i zasilanie lokalnych populacji rozmnożonymi w niewoli osobnikami. Rokuje to dobrze ewentualnej ochronie czynnej tych gatunków.

Zanik siedlisk *Blaps* spp. jest prawdopodobnie nieodwracalny, a przystosowanie się synantropijnych owadów do naturalnego środowiska życia praktycznie niemożliwe. Utrzymanie populacji pokątników może zakończyć się powodzeniem dzięki prowadzeniu kontrolowanych hodowli w przystosowanych do tego pomieszczeniach, starych budynkach gospodarskich, piwnicach itp. (KONWERSKI 2004: *ibid.*).

Dariusz KUCHARSKI, Zakł. Ekol. UW, Warszawa
Michał ŻMIHORSKI Muz. i Inst. Zool. PAN, Warszawa

471. *Macrolea appendiculata* (PANZER, 1794) (Coleoptera: Chrysomelidae: Donaciinae) – nowe stanowiska rzadkiej stonki w Polsce

Macrolea appendiculata (PANZER, 1794) (Coleoptera: Chrysomelidae: Donaciinae)
– new localities of the rare chrysomelid beetle in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Chrysomelidae, Donaciinae, *Macrolea appendiculata*, new localities, rare species, Poland.

Spośród trzech gatunków jeziornic występujących w Europie, dwa stwierdzono dotychczas również w Polsce – *Macrolea mutica* (FABR.) oraz *M. appendiculata* (PANZ.). Jednakże od kilkudziesięciu lat nie udało się potwierdzić ich występowania w naszym kraju. Obydwa gatunki znalazły się jednak od roku 2004 na liście gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową w Polsce, a *M. mutica* także w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt – Bezkręgowce”. Środowiskiem występowania *M. appendiculata* (jeziornicy rdestnicowej) są słodkowodne zbiorniki oraz wolno płynące cieki centralnej i północnej Europy. Owady dorosłe przebywają najczęściej na dnie, a żerują mocno przytwierdzone odnóżami do roślin żywicielskich, z których najczęściej wymieniane są wywłócznik kłosowy – *Myriophyllum spicatum* L. oraz kilka gatunków rdestnic: pływająca – *Potamogeton natans* L., grzebieniasta – *P. pectinatus* L.,

nadwodna – *P. fluitans* L., połyskująca – *P. lucens* L. i przesyta – *P. perfoliatus* L. (WARCHAŁOWSKI 1985: Fauna Pol., Warszawa, 13: 1-347). W Polsce chrząszcz ten dotychczas poławiany był bardzo rzadko i tylko w pięciu krainach: na Pojezierzu Pomorskim, Nizinie Mazowieckiej, Śląsku Dolnym i Górnym oraz w Beskidzie Zachodnim. W zbiorach Muzeum Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie znajduje się również jeden okaz złowiony przez B. KOTULĘ w roku 1878 w miejscowości Hurko na Nizinie Sandomierskiej (D. KUBISZ, inf. ustna). Większość danych o tym gatunku to stwierdzenia z połowy i końca XIX w. oraz trzech pierwszych dekad XX w., a ostatnie informacje w literaturze krajowej pochodzą z roku 1940 (Pojezierze Pomorskie). Od tego czasu nie był w naszym kraju łowiony (BURAKOWSKI i in. 1990: Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, 16: 1-280). W kwietniu i czerwcu 2006 roku, podczas badań hydrobiologicznych, stwierdzono dwa nowe stanowiska występowania tego gatunku w Polsce (wg przyjętego w „Katalogu fauny Polski” podziału Polski na krainy, oba stanowiska leżą na Wyżynie Lubelskiej).

– Nizina Południowo-Podlaska: Staw Siedlecki ad Samokłęski (UTM: FB09; 51°25'55"N 22°26'29"E), 10 VI 2006 – 2 exx. schwytane do podwodnej pułapki aktywnej, zanurzonej na głębokości 0,5 m, w małym, eutroficznym stawie hodowlanym (5 ha) zarybianym karpem (widzialność – Secchi disc – 60 cm, pH – 9,45, przewodność elektrolityczna 300 μ S/cm, głębokość zbiornika 0,4–1 m, woda wpuszczona w I połowie kwietnia 2006 r). W zbiorniku występował rogatek sztywny – *Ceratophyllum demersum* L. i włosienicznik wodny – *Batrachium aquatile* (L.) DUM. (w roku 2005 także rdestnica kędzierzawa – *Potamogeton crispus* L. i połyskująca – *P. lucens* L.). W stawie dobrze rozwinięty szuwar *Typhetum angustifoliae* i *Phragmitetum australis* o pokryciu około 20%; leg. M. NIEOCZYM et J. KŁOSKOWSKI, det. et coll. R. ŚCIBIOR.

– Polesie Zachodnie (Równina Łęczyńsko-Włodawska): Jezioro Skomielnio ad Orzechów Stary (FC40; 51°29'21"N 23°00'58"E) 19 IV 2006 – 1 ex. schwytany do czerpaka hydrobiologicznego w pozbawionym roślin, płytkim litoralu słabo eutroficznego zbiornika o piaszczysto-mulistym dnie, pokrytym detrytusem grubocząsteczkowym. Bezpośrednio z tym siedliskiem sąsiadował fitolitoral z rdestnicą połyskującą – *Potamogeton lucens*, rogatkiem – *Ceratophyllum* sp., wywłócznikiem – *Myriophyllum* sp., pływaczem – *Utricularia* sp. i osoką aloesowatą – *Stratiotes aloides* L. oraz zbiorowisko *Typhetum angustifoliae*; leg. R. STRYJECKI, det. et coll. R. ŚCIBIOR.

Prawdopodobnie słusznym wydaje się pogląd WARCHAŁOWSKIEGO (1985: ibid.), że przyczyną niepowodzeń w odławianiu *Macrolea appendiculata* mogą być trudności techniczne związane z połowami owadów w głębszej wodzie. Potwierdzeniem tej tezy jest fakt, iż gatunek ten nie jest obecnie stwierdzany w próbach z wykorzystaniem powszechnie stosowanych metod hydrobiologicznych (draga ciągniona, grabie, kotwica). Chrząszcz ten preferuje silnie zeutrofizowane wody także w Czechach, gdzie w ostatnich latach był łowiony w stawach rybnych, a blisko spokrewniony gatunek *M. pubipennis* (REUTER) w Kirgizji występuje także w skrajnie zanieczyszczonych odchodami zwierząt kopytnych słonych jeziorach (L. BORO-WIEC, inf. ustna). Trudno znaleźć logiczne uzasadnienie, co tak naprawdę jest przyczyną, że ten od wieków występujący w kraju gatunek, jest w dalszym ciągu tak rzadko spotykany. Tym bardziej, że powyższe obserwacje świadczą o tym, że w przeszłości niesłusznie wiązano go z bardzo czystymi w sensie eutrofizacji wodami.

Radosław ŚCIBIOR, Marek NIEOCZYM, Robert STRYJECKI, Kat. Zool. UP, Lublin.
Janusz KŁOSKOWSKI, Zakład Ochr. Przyr. UMCS, Lublin